

LIETUVOS
SMULKIOJO IR VIDUTINIO
VERSLO TARYBA

AR SUNKU SMULKIAJAM VERSLUI PRITRAUKTI FINANSINIUS IŠTEKLIUS?

2019-11-20

Dalia Matukienė

Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos pirmininkė

SVV įmonių skaičius Lietuvoje 2019 metų pradžioje

Įmonių skaičius				
0-9 darb.	10-49 darb.	50-249 darb.	Iš viso	250+ darb.
69 223	12 853	2 434	84 510 (99,6%)	380 (0,4%)
Darbuotojų skaičius				
204 364	253 972	236 119	694 455 (73,3%)	253 569 (26,7%)

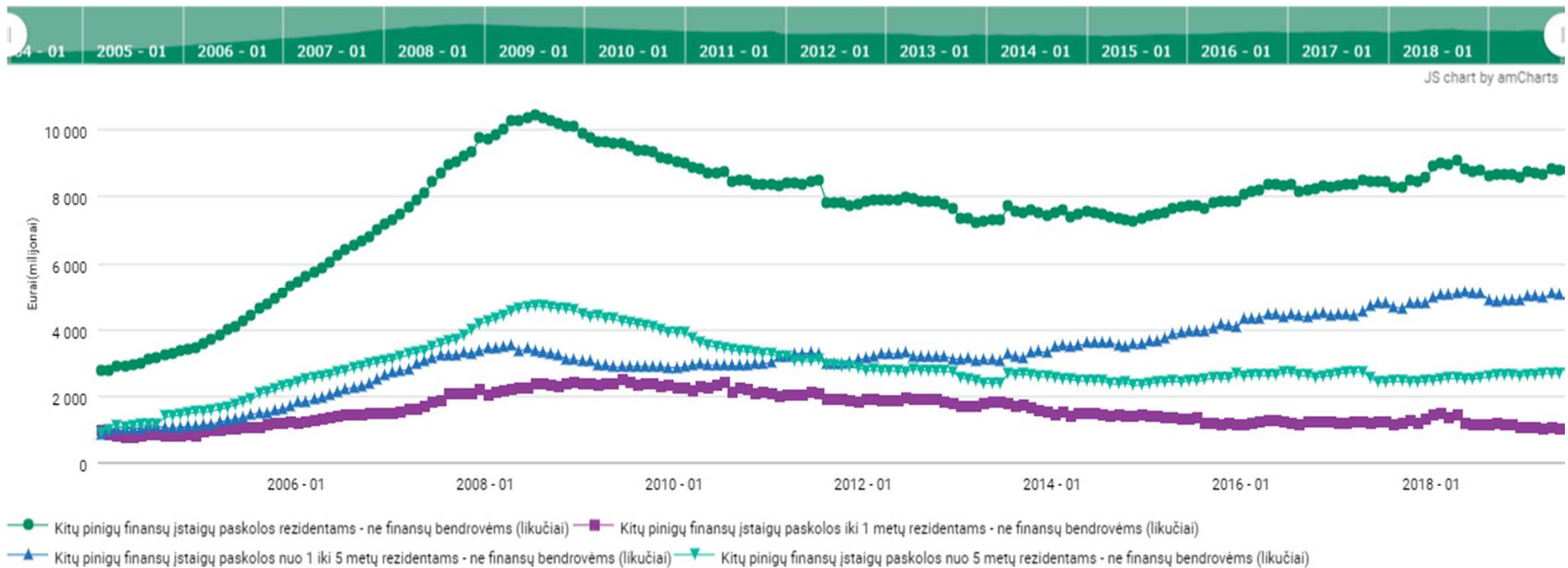
SVV sumokėti mokesčiai 2018 (tūkst. EUR.)

2018 m.	0-9 darb.	10-49 darb.	50-249 darb.	Iš viso	250+ darb.
Pelno	142 986	164 652	161 507	469 145	222 103
PVM	749 736	950 670	793 223	2 493 629	1 046 456
NT	42 407	16 916	16 084	75 407	21 184
Iš viso	935 129	1 132 238	970 814	3 038 181 (70,2%)	1 289 743 (29,8%)

2019 m. 1-2K	0-9 darb.	10-49 darb.	50-249 darb.	Iš viso	250+ darb.
Pelno	104 959	101 047	95 144	469 145	297 702
PVM	428 229	488 546	427 581	2 493 629	497 436
NT	35 511	13 698	10 591	75 407	18 302
Iš viso	568 699	603 291	533 316	1 705 306 (67,7%)	813 440 (32,3%)

Verslo finansavimas dar neatsigavo po 2008 m. krizės

Kitų Lietuvos PFĮ suteiktos paskolos Lietuvos ne finansų bendrovėms pagal pradinį terminą

Bankai iš krizės išmoko: NEPASITIKĖJIMO verslu. Pagrindinis paskolų kiekis: iki 5 metų

- Šaltinis: https://www.lb.lt/lt/paskolos-ne-finansu-bendrovems-ir-namu-ukiams-pagal-pradini-termina-2?ff=1&date_interval%5Bfrom%5D=2004-04&date_interval%5Bto%5D=2019-09&DUOM_TIPAS=1

Paprastai pasaulyje verslas skolingas daugiau nei fiziniai asmenys, bet ...

- Šaltinis: https://www.lb.lt/lt/paskolos-ne-finansu-bendrovems-ir-namu-ukiams-pagal-pradini-termina-2?ff=1&date_interval%5Bfrom%5D=2004-04&date_interval%5Bto%5D=2019-09&DUOM_TIPAS=1

Bankų įstatymai

LIETUVOS BANKO ĮSTATYMAS

- **7 straipsnis. Lietuvos banko pagrindinis tikslas**
- Pagrindinis Lietuvos banko tikslas – **siekti Lietuvos Respublikos pinigų stabilumo**. Įgyvendindamas pagrindinį tikslą, Lietuvos bankas turi:
 - 1) užtikrinti patikimą pinigų rinkos, kredito ir atsiskaitymų sistemos funkcionavimą;
 - 2) palaikyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės vykdomą ekonominę politiką, jei ji neprieštarauja pagrindiniam tikslui.

KOMERCINIŲ BANKŲ ĮSTATYMAS

- **1 straipsnis. Įstatymo paskirtis**
- 1. Šio Įstatymo tikslas – reglamentuoti Lietuvos komercinių bankų ir specializuotų bankų bei užsienio bankų, veikiančių Lietuvoje, taip pat jų padalinių steigimo, licencijavimo, veiklos, pabaigos ir pertvarkymo bei priežiūros tvarką, kad **bankų sistema būtų stabili, patikima, efektyvi ir saugi**.
- **2 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos**
- 1. Bankas – komercinis bankas ir specializuotas bankas.

SVV (ne)finansavime kaltų nėra metodika

APKLAUSOS TIKSLAI, SUDARYMO METODAI IR PRINCIPAI

Ne finansų įmonių (toliau – įmonės) apklausa¹ atliekama siekiant gauti informacijos apie įmonių finansinės būklės bei veiklos tendencijas, įvertinti įmonių paklausą finansiniams ištekliams, skolinimosi iš kredito ir kitų finansų įstaigų (toliau – kredito įstaigos)² pokyčius, skolinimo įmonėms sąlygų kaitą ir kitus su įmonių sektoriaus raida ir jos tvarumu susijusius aspektus.

Apklausa Lietuvos banko užsakymu atlikta 2019 m. kovo mėn., atsakymai gauti iš 501 Lietuvoje veikiančios įmonės. Apklausa metu apklausti įmonių, suskirstytų pagal pagrindines veiklos sritis ir darbuotojų skaičių, vadovai arba finansininkai. Du trečdalius apklausoje dalyvavusių respondentų sudarė įmonės, turinčios iki 50 darbuotojų, kitą dalį – tos, kuriose dirba 50 ir daugiau darbuotojų (žr. 1 lentelę). Toliau šioje apžvalgoje įmonės, turinčios iki 9 darbuotojų, vadinamos mažomis įmonėmis, turinčios 10 ir daugiau, bet mažiau negu 50 darbuotojų, – vidutinėmis įmonėmis, o turinčios 50 ir daugiau darbuotojų – didelėmis įmonėmis³. Apklausoje dalyvavusių įmonių skaičius pagal veiklos sritį ir apskritis nurodytas 2 lentelėje.

1 lentelė. Apklausoje dalyvavusių įmonių, turinčių nurodytą skaičių darbuotojų ir veikiančių nurodytoje veiklos srityje, skaičius

Darbuotojų skaičius	Pramonė	Statyba	Prekyba	Paslaugos	Iš viso
1–9	30	30	39	68	167
10–49	30	30	48	59	167
50 ir daugiau	61	30	31	45	167
Iš viso	121	90	118	172	501

Apklausoje dalyvavusių įmonių vidutinis veiklos laikotarpis – 19 m. Apie 91 proc. apklausoje dalyvavusių įmonių veikė kaip akcinė ar uždaroji akcinė bendrovė, 3 proc. sudarė individualios įmonės, likusią dalį – ūkinės bendrijos, savivaldybių ir kitos įmonės.

Kreditavimo problemos

• **2 vieta nuo galo ES pagal SVV įmonių, kurios iš bankų gavo 100 proc. prašomos sumos, dalį.**

1 vieta ES pagal SVV respondentų, kurių paraiškos kreditui gauti buvo atmestos, dalį:

(4 kartus daugiau atmetamų SVV paraiškų kreditui lyginant su ES vidurkiu ir 2 kartus daugiau, nei Latvijos ar Estijos vidurkis).

• **SVV, manančių, kad prastas priėjimas prie finansavimo išteklių yra didžiausia verslo problema – 13%, kai Latvijoje – 8%, Estijoje – 5%.**

Kreditavimo problemos

Pernelyg aukšta skolinimosi kaina

Pernelyg griežti užstato reikalavimai

Didelė biurokratinė našta bankuose

Lietuvos Banko veikla ginant mūsų interesus. 2013 m. situacija ir įvesti „krepšeliai“

Įkainiai Baltijos šalių kontekste

	LT	LV	EE
„Swedbank“			
Lėšų įskaitymas	1,20	0	0
Lėšų pervedimas	1,40	1,23	1,31
Grynais į savo sąskaitą	0,05%/3	7,4	0
SEB			
Lėšų įskaitymas	1,40	0	0
Lėšų pervedimas	1,40	1,23	1,31
Grynais į savo sąskaitą	3	9,8	0
DNB			
Lėšų įskaitymas	1,20	0	0
Lėšų pervedimas	1,40	0	0
Grynais į savo sąskaitą	0,05%/3	7,4	0

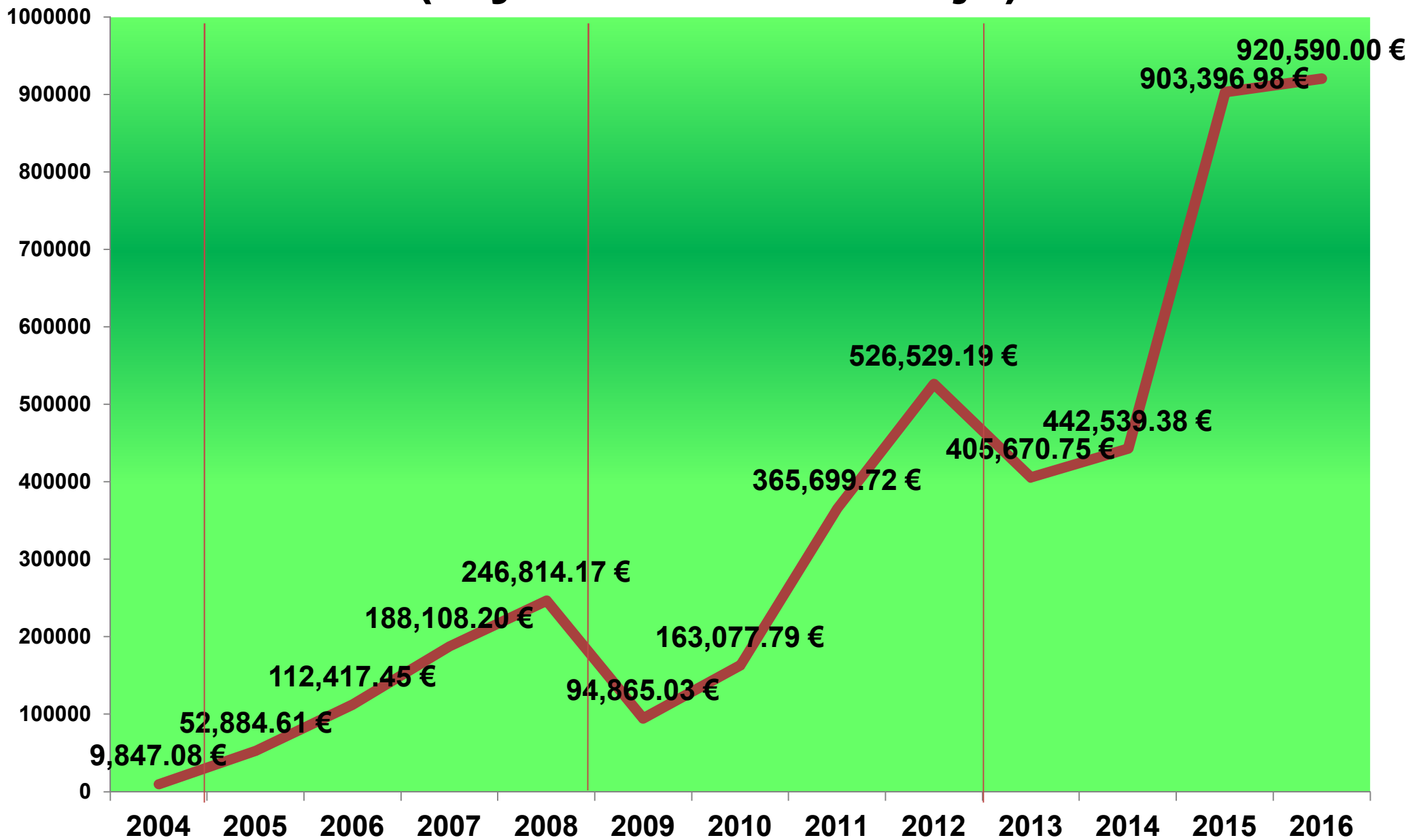
Nauja ES direktyva dėl mokėjimo sąskaitų

Tikslai:

- **Įkainių skaidrumas:** ES vartotojai turi gauti aiškia, išsamią ir palyginamą informaciją apie mokėjimo paslaugų įkainius
- **Mokėjimo sąskaitos keitimas:** ES vartotojai turi turėti galimybę lengvai ir greitai pakeisti banką
- **Mokėjimo sąskaitos prieinamumas:** ES vartotojai turi turėti teisę atsidaryti banko sąskaitą visoje ES ir *gauti esmines mokėjimo paslaugas*

- Bet nei Latvija, nei Estija neperėjo į „krepšelius“
- kur bankų pajamos ne tik nuo operacijų,
- bet ir nuo VISŲ sąskaitų nepriklausomai nuo veikimo

Kreditavimas per KU (Alytaus kredito unija)

Kredito unijų problemos ir sprendimai

Kapitalo pakankamumo rodiklis 16%. Didėjant paskolų portfeliui, didėja ir rodiklis. KU – nesuinteresuotos išduoti paskolų ir prisiimti riziką.

Kapitalo pakankamumo užtikrinimui siūloma pritraukti užsienio investuotojus, tačiau jie netaps KU pajininkais, nekurs pridėtinės vertės, lauks tik dividendų.

SPRENDIMAS

Gražinti į KU įstatymą nuostatą, kad kapitalą formuotų patys nariai, kurie skolinasi.

Kredito unijų problemos ir sprendimai

Kai verslo įmonė skolinasi iš KU:

- - įšaldomi 5%-7% nuo paskolos sumos;
- - įšaldytos lėšos lieka dar apie 1,5 m. po paskolos gražinimo;
- - verslo įmonė jau nebe KU pajininkė, o KU vis dar tvarko jos pinigus.

SPRENDIMAS

Pasibaigus paskolos išmokėjimo terminui, gražinamos ir įšaldytos lėšos.

Kredito unijų problemos ir sprendimai

Vidaus auditas – didžiulė administracinė ir finansinė našta mažoms KU.

SPRENDIMAS
KU, kurių apyvarta iki 10 mln. EUR, panaikinti vidaus audito reikalavimą.

Valstybinis komercinis bankas

atsiskaitymų centras valstybės
surenkamų lėšų saugojimui (VMI,
SODRA, kt.)

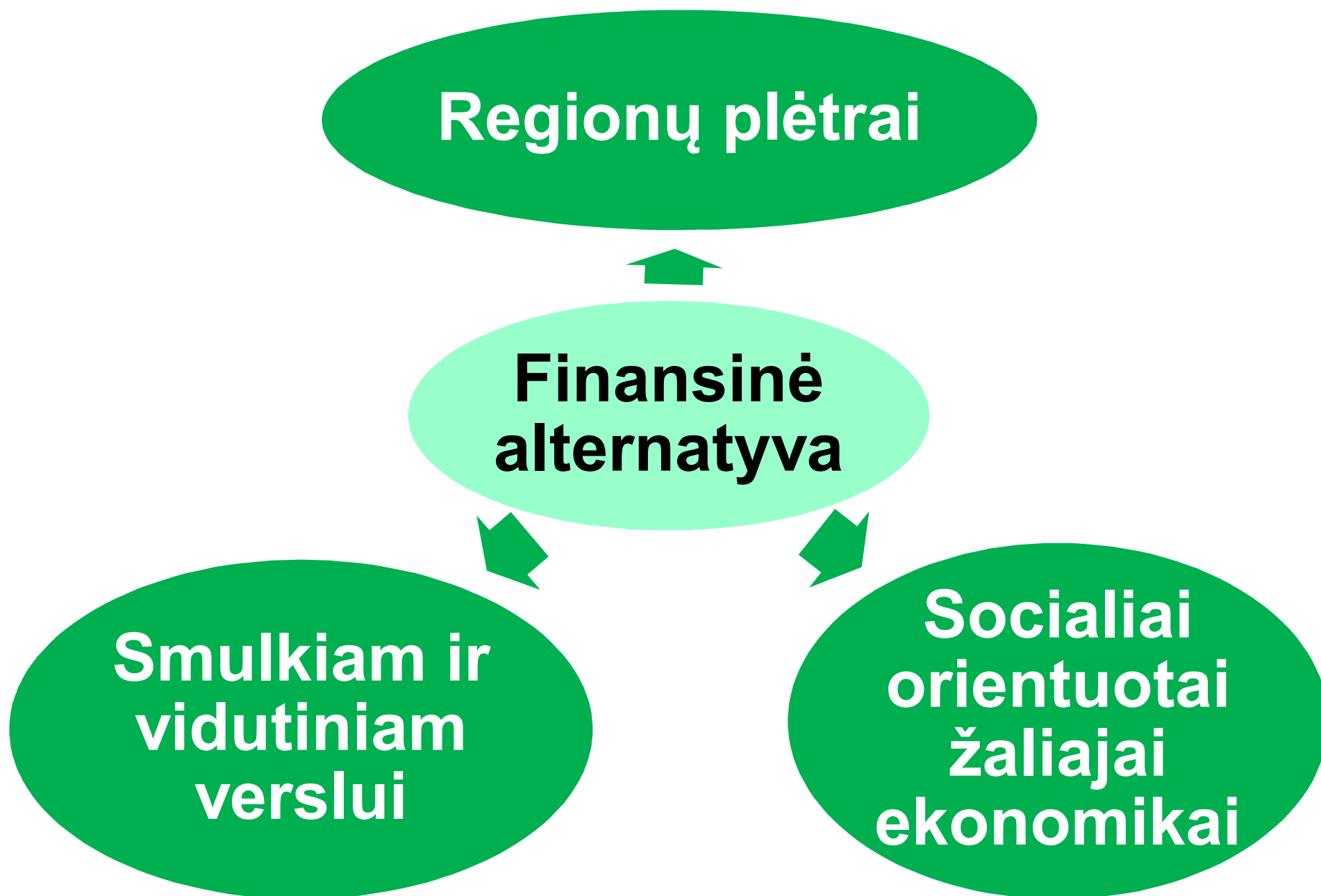
operacinis
centras valstybės
atsiskaitymų
kontrolei (FinMin
tvirtinami
pavedimai, NMA,
LVPA ...)

- **Be abejo ...
„bus išvogtas
per
kreditavimą“**
- **Tačiau, galimi
žingsniai:**

valstybės įmonių
lėšų saugotojas
(pvz. Snoro įtaka
valstybinių
įmonių sąskaitų
likučiams)

šiuolaikinių technologijų nešėjas
(VMI planai SVV apskaitos sistemos
su lėšų surinkimų deklaravimui)

Valstybinis komercinis bankas

Ačiū!

2019-11-20

Dalia Matukienė

Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos pirmininkė